

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
 Dumineca 6 Sept. st. v.
 18 Sept. st. n.

Va esi joia si duminca.
 Redactiunea in
 Közép-utcza nr. 395.

Nr. 67.

ANUL XVII.
 1881.

Prețul pe un an 10 fl.
 Pe ¹/₂ de an 5 fl.; pe ¹/₄
 de an 2 fl. 70 cr.
 Pentru România 2 galbeni.

Archiducesa Maria Valeria

Nóptea, regina luni.

Luna.

Nópte, tu ești sclava négră a veciei, ieră eu
Sunt regină. De pe tronul întunericii tēu
Revērs valuri de lumină; ș'un popor întreg de stele
Furnică 'n rațele mele.

Fără mine, nesciută, vecnic ai fi pribegit,
Ca un ghem de întunic dat de-a dura 'n nesfirșit.
Umilită, plécă-ți fruntea și 'naintea mea te 'nchină,
Nópte, sunt a ta regină!

Nóptea.

Lună, tu ești sclava albă, fulg ursit în veci să mērgă,
Eu, mai veche de cât vremea și de cât lumea mai largă,
Neclintită-s, și nici cuget că 'n cuprinsul țerei mele,
Furnică popor de stele.

Și de n'aș fi eu să 'mbrobod fața ta 'n ștergar cernit,
Dacă n'aș fi 'ntunecósă, tu în veci n'ai fi lucit.
În genunchi dar, a mea pôlă plécă-te a-mi sărută,
Lună, sunt regina ta!

A. V.

Mintea și norocul.

— Novelă. —

(Urmare.)

VII.

Tótă lumea din Bidinesci eră în mare agitațiune.
Ė răspândise faima, că ucigătórea cocónei Vămescă din
Iucuresci, s'ar fi prins chiar în Bidinesci, cu privilegiul,
ând ar fi voit să vëndă sculele furate dela boieróica
ugrumată.

Unii susțineau că ar fi fost pătate cu sânge scu-
lele, cu sânge d'al Vămesci, cu tóte că sērmana să su-
grumase, și nu să înjunghiase.

Alții sciau mai bine, și spuneau, că gluvaergiu
ar fi recunoscut sculele, după descrierea lor, ce i să
transmisese din partea poliției. Alții diceau alta, sciti
dvóstre cum vorbește faima; ea trece totdeuna peste
adevēr.

Mulți să mândreau, că cunosc pe acea jupânésă,
căci ar fi servit odinióră în Bidinesci, unii mai preve-
dători declarau, că s'ar fi temut totdeuna de dēnsa,
fiind că nici ochii nu-i stetea bine în cap. Toți însă
erau convinși că dēnsa este ucigașa Vămesci și a fie-și,
numai singurul jude de instrucțiune nu împărtășia această
convincțiune, căci nu pute să se dovedescă încă alt ni-
mic, de cât numai atât, că jupânésa, pe timpul omo-
rului, să aflase în Bucuresci, și nici nu putuse să o
aducă la vr'o mărturisire. Ea ținea una, că sculele le
are dela coconul Iancu, și să oferă a conduce pe cine-
va în locuința dīsului cocon Iancu la Bucuresci pentru
ca să-l întrebe, și să mărturisescă el, decă ea minte
sēt nu. Judele de instrucțiune, nu puse, să înțelege,
nici un temei pe aceste cuvinte.

Aflase și Iordănică, atât despre omor, cât și des-
pre jupânésă. Aflase ca toți ceilalți, și ca toți ceilalți
să interesă și el de această afacere, ba póte încă mai
mult de cât alții, căci avea mai puțină trebă de cât
alții, și mai mult timp pentru a sta de vorbă cu
lumea.

I spuse și Lițului tótă istoria. Acesta însă eră cu
capul plin, parte de grigi, parte de spiritul, pe care-l
bēuse, cu vr'o câteva momente mai nainte, și care i să
urcase în cap: deci nu voi să asculte.

— Ce-mi pasă mie de aceste flécuri, — response
el lui Iordănică, resucindu-și mustața cu indrjélă.

— Flécuri, astea-s flécuri? — exclamă Iordănică
necăjit.

— Dta numesci un omor cu nume de fléc? Dar
fléc ar fi fost, decă te-ar fi onforit pe dta, sēt pe mine,
sēt pe vr'o rudeniă d'ale nóstre. Ș'apoi mai sci, decă
Vămescă n'a fost înrudită cu noi.

— Flécuri, flécuri, — continuă Lițu și mai îndărjit.
Decă m'ar fi omorit pe mine, mort aș fi, și decă te-ar
fi omorit pe dta, n'ai mai trăi, și decă a omorit pe Vă-
mēsa și pe fiă-sa, le-aū ingropat pe amēndouē încă de
p'atunci. Dici că póte și că dóră și că decă ne-am în-
rudí cu dēnsele, flécuri, numai flécuri și — basta.

— Basta pentru dta póte, — dīse Iordănică necă-
jit, — dar nu basta pentru mine, care sciú, că un un-
chiu al dtale, și un al doilea unchiu al meu, s'a dus
în țera romănescă. Sē póte că...

— Iēr să póte, și iēr decă, întrerupse aici Lițu pe
Iordănică, — cu aste am ajuns noi amēndoi la sărăcie.
Lasă-te de asemenea chibzuieli deșerte, de aceste flécuri.
Ș'apoi, decă chiar ne-am înrudi cu Vămescă, ce-ar fi?
Tótă înrudirea nóstră ni s'ar trage din a șaptea cóstă.
Ne sânt străine cu totul, Vămescă și fiă-sa, cum putem
sē le jelim? Basta, dīc frate, basta, nimic mai mult,
pur și simplu basta.

— Nici nu-i vorbă de jale, ci póte de vr'o moș-
tenire.

— Ha, ha, moștenire, să moștenim noi? Ce să
moștenim, sculele, cari s'aū găsit la jupânésa ceea, la
secuienca, ha, ha!

— Chiar atât, și ar fi bine de noi.

— Basta, basta, — cu acest cuvēt de care să în-
drăgise Lițu cum să vede trēba, tăia el acum vorba cu
desēvērșire și să duse lāsând pe Iordănică necăjit și pe
gânduri.

VIII.

Într'un sat sērăcuț de prin Ciuc eră și de tērg.
Un om venise cu un car de pepeni și eră impresorat
de o mulțime de ómeni, căci bieții locuitori sēcui al
acelui sātuț, n'aveau adese ori ocaziune a vedē pepini.
Mulți, mai cu sēmă poporațiunea cea fragedă, băieții și
fetițele nici că veduseră vr'odată acest frupt. Numai
betrânii, cei cari umblaseră prin lume, și mai cu sēmă
cei care fuseseră cu scânduri, cu una alta prin Ro-
mânia sciau de pepeni și cumpērau. Omul cu pepeni
avea în totdeuna privitori în jurul carului seu, cari ur-
măriau cu mare interes tocmelile, vëndările și plățile.

De-odată să lăți un murmur de admirare printre
privitori. Cercul lor să indesa, toți alergară să vedă
minunea.

Ce să întēmplase.

Un lucru care prin alte părți, prin România d'
esemplu, nici n'ar fi fost observat, care însă aici fi
considerat ca o minune, ca o întēmplare nepomenită,
necredută!

O copilă, cumperând un pepine, dase în plată —
un galben, o piesă de aur veritabil, nimic mai puțu de
cât — un galben.

Un gendarm, care trecea pe acolo, vedū învalmă-
șela neobicinuită și întrebă de cauza ei. Cum îl de
galben, începū să cerceteze pe copila, care adusese acel
ban nepomenit prin această parte a Sēcuiemei.

— András bácsi mi l'a dat, ca să-i aduc un
pepine.

— Cine este András bácsi?

— Fratele mumei mele!

— Unde șede?

— Ietă colea în casele din colț!

— Du-me la el!

Copila conduse pe gendarm la András bácsi.

Aici trebuie să spunem, că gendarmul tocmai cu o zi mai înainte primise dela judele de instrucțiune din Bidinesci, ordin, a să informă prin satul acela despre jupăneasa, cea cu sculele, care sta la închisore; căci se aflase, că dăna s'ar trage din acele părți.

Gendarmul însărcinat cu urmărirea făptuitorilor seîu a complicilor ei dela acel omor din București puse mare pond pe incidentul cu galbenul, care după părerea lui trebuia să stea în legătură cu dîsul omor.

Când intră cu copila în curtea lui András bácsi, îl zări pe acesta, dar și András bácsi zări pe gendarm și voi s'o tulăscă.

— Stai, — strigă gendarmul, ridicând arma sa, gata de a o slobozi, — stai, nu fugi, — căci și așa nu vei scăpa de furci.

— Iertă-me domnule gendarm, căci eu nu sînt vinovat, — dîse secuiul aruncându-se în genunchiu. Dăcă n'ar fi fost Pișta, nu s'ar fi întemplat.

— Cine-i Pișta?

— Un lăcătuș.

— Unde șede?

— În satul din vecin.

— Bine. Dar pe tine cum te chiamă?

— Nagy András.

— Și pe nevastă-ta o chiamă Rosi?

— Așa, domnule gendarm.

— Scólă, și arată-mi unde ai pus galbenii?

— Nu sînt ai mei, domnule gendarm.

— Scóla dîc, și arată-mi-i.

Secuiul se sculă, și arată tot.

IX.

Coconul Mitică Vămescu venise la Bidinesci, căci instrucțiunea nu numai că descoperise pe făptuitorii omorului, dar i dovedise, ba i osendise la furci și eră să se execute în curēnd sentința de mórte, însă lucrul de cel mai mare interes pentru rudeniile Vămescului nu se constatase. Unii dintre făptuitori depuseseră, că antăiu ar fi fost sugrumată copila, apoi betrăna, ier alții susținuseră, că după ce s'ar fi sugrumat betrăna, copila ar mai fi dat semne de viață, astfel încât ar fi fost siliți a o strînge încă odată de gât.

Mitică Vămescu venise să constate faptul mai lămurit, dar nu isbutise, căci actele erau încheiate, și nu se mai puté face un nou interogatoriu în această privință. Coconul Mitică se consolă în fine cu gândul, că de ore ce nu se arătase nici un pretendent în urma repausatei, nu le va fi contestat de nimeni moștenirea și va rămăne prin urmare a lor, adecă a lui și a vărului seu Fănică.

Tocmai să decisese a să întorče ierăși la București, căci nu mai avea ce face la Bidinesci, și stetea acum de vorbă cu Iordănică, care avēnd timp de prisos, nu scăpă nici o ocașiune pentru a să împrietini cu străinii ce venia prin acel oraș.

Iordănică i povestiă ceea ce aflase despre omor.

Mitică Vămescu auđise de multe ori și dela mulți această istoriă, încât i se făcuse grēță de ea, dar totuși, cređēnd că va isbuti a dovedi în vr'un mod, că murise mai antăiu betrăna ș'apoi fēta, dede ascultare la povestea lui Iordănică.

— Așa đeu, — đicea acesta, — femeia spurcată intrase în slujbă la cocóna Vămésca anume cu scopul de a o ucide și de a o jăfui. Ea se ținea cu un lăcătuș, sēcuiu de neam, și isbutise a înduplecă nu numai pe acesta dar și pe bărbatul ei, ca să-i dea mână de ajutor la omorul crunt. Ea urđise tóte cu mult meșteșug. După ce hotărise điua în care să sevērșescă fap-

ta, pusese pe lăcătuș și pe bărbatul ei, să stea în grădina cismigiului des de diminēță, apoi trimise pe rēndaș, după cum scii, să caute o stofă. În lipsa lui aduse pe complicitii ei, i piti pe amēndoi în pivniță, apoi să duse și chiamă pe fēta cocóniei, rugāndu-o să aducă puțină apă din pivniță, ca să fiă, când va cer cocóna dulcēță. Biēta copilă nu se temé de nimic, merse după apă, cum o făcuse adese ori, însă de astă dată, nu se mai întorče, căci Rosi se băgă după ea în pivniță, i aruncă o fringhie de grumaz, și o sugrumă cu ajutoriul bărbaților. Apoi merse ierăși sus cu fațșperiată la cocóna, chiamāndu-o intru ajutor: „vin cocónă, iute, căci coconița a căđut în pivniță și și-frânt piciorul“. Sērmana betrăna alergă și ea în prispăstia ce i-o pregătise sēcuiēna.

Aici Mitică Vămescu voi să se informeze mai ó aproape, care din două murise mai antăiu, fēta seîu mama, dar Iordănică nu scia să-i dea altă deslușire, decăt aceea pe care o cunoscea deja.

Acum cocon Mitică ar fi preferat să se ocupe cu alt ceva decăt de a ascultă la povestea lui Iordănică dar acesta nu eră deprins a lăsă vorba jumetate, decăt urmă în narațiunea sa cu tóte că Mitică i dedea să în țelēgă, ca să sferșescă odată.

— După ce sevērșiră fapta, jăfuiră ce le veni în mână, apoi să duseră bărbații, ier Rosi așteptă pe rēndaș, pe care-l trimise încă odată în piață, pentru șterge urmele prē bătătore la ochi a faptei lor, apoi după a două întorcere a rēndașului să duse și ea.

— Sciu, sciu, tóte, — îl intrerupse aici Mitică, — sciu, cum fu prinsă și ea, și bărbatul ei.

— Înse nu scii, — observă Iordănică, — că ea i mărturisit totul numai de necas, fiind că invinováșis bărbatul ei și pe lăcătușul, cu care se ținea.

— Bine că am aflat, — respunse Mitică cu batjocură. Iordănică vedēnd în fine că Mitică îl prē ia peste picior, își perdú răbdarea și dîse mănios:

— Multe ar mai fi, ce ai puté află dela mine.

— Cam ce fel de lucru? — întrebă Mitica zimbând.

Theochar Alexi.

(Finea va urmă.)

C u g e t ă r i .

— De Regina României. —

Perii cei albi sînt spuma ce acopere marea după furtună.

Femeia pierdută nu vede în femeia onestă de cât o oglindă, ce-i arētă sbārciturile sale; și în mânia ei ar vré s'o sdrobescă.

Somnul este un hoț mărinimos. El dă puterei ceea ce fură dela timp.

Dăcă timpul ce-l perdí ai puté să arunci ca o poimană acelora cari îl întrebuinteză bine, căți cerșitor n'ar fi bogăți.

Detoria nu se incrunță de cât atunci când fugi de ea; urméz-o îți va suride.

Nu ni se iertă nici talentul, nici succesele, nici amiciei, nici bucuria noastră. Nu ni se ierța de cât mórtea. Câte-odată nici această.

O femeie, care nu este mândră de sexul seu, este o regină care nu merită coróna sa.

Caută să tratăm corpul ca pe un servitor, ca să nu se facă stăpānul nostru.

Māndria este un rēu sfātuitor, dar un amic șigur. Ea ne silește a ține sēmă de judecata altora.

Viața e prē scurtă pentru tot binele ce am voi să-l facem.

Calindarul săptămânei.

Ziua sept.	st. v.		Numele sântilor și serbatorile.	Sorele resare	Sorele apune
	st. v.	st. n.			
Duminica	6	18	Min. Arch. Mihail.	5 53	6 7
Luni	7	19	Muc. Sozont.	5 54	6 7
Marti	8	20	(†) N. Nasc. de Ddieu.	5 55	6 6
Mercuri	9	21	† PP. Ioachim și Ana.	5 56	6 5
Joi	10	22	Mța Minodora.	5 57	6 3
Vineri	11	23	Cuv. Teodora.	5 59	6 1
Sâmbeta	12	24	Muc. Antonom.	6	6

Esposiția română din Sibiu.

III.

Industria țerancelor române.

Ramura de frunte a esposiției române din Sibiu a fost de sigur colecțiunea de industrie a țerancelor române. Sântem datori dară a ne ocupa mai întâiu de asta. Vom face-o cu totă plăcerea; ne pare însă rău, că spațiul de care dispunem este pră îngust și astfel nu vom pute presintă onorabilului nostru public niște descrieri în detaliu, ci numai priviri generale.

Impresiunea primă ce ni făcū această grupă, fu că ea este forțe frumoasă și abundanță; cu tôte aceste nu represintă decât o parte a industriei noastre țerănesci. Ținuturi întregi n'au fost represintate în această colecțiune. Causa fireșce este numai nespusa indolincță a inteligenței noastre, ce nu s'a sfiit a se manifesta și cu ocaziunea această, care impunea fie-cărui român adevărat datorii de onore.

Dar și astfel colecțiunea putū se ofere tuturor privitorilor obiecte de ajuns spre a-i convinge de gustul, istețimea și diligența femeilor noastre din popor. Ori cine a putut vedē, că acest popor posedea simburile clasicității, și că bine condus ar putē se producă niște obiecte de artă înaltă.

Spre acest scop, mijlocul cel mai potrivit ar fi înființarea unei școli de industrie femeiescă. Secuui au deja o asemenea școlă, fireșce, cu ajutorul guvernului. Abia înființată de un an, această școlă a și produs rezultate considerabile. Asemene secuui au deja de doi ani un atelier pentru învățarea țesutului combinat cu arta mai înaltă. Acest atelier este o școlă de instruire pentru acele, cari voiesc se se aplice ca lucrătore în fabrica de țesut, ceea ce tot în secuime s'a înființat înainte cu doi ani, cu un capital de 8000 fl. Productele fabricii au din ce în ce trecere mai mare, și fac concurență crescândă productelor romănesci de această categorie.

Ori cât de diligente sânt țerancele noastre, ori ce gust fin se aibă ele: lucrul lor de mână nu va mai putē tinē concurență cu fabricatele străine, căci acele vor fi mai ieftine. Urmarea are se fie, că industria noastră țerănescă va scăpētă, ea va avē din ce în ce mai puține cultivătore, căci nu se va plăti.

Bage de sēmă bine dară conducătorii culturai poporului, ca acest pericol amenințator se se evite cu succes! Totă respundabilitatea cade asupra lor, căci pentru elementul nostru guvernul n'are mâni darnice. Noi sântem avisați numai la puterile proprie. Nōue ni se pōte aplică proverbul frances: „Ajută-te și Dumnezeu te va ajuta!” Se nu așteptăm tōte nici dela Asociațiunea transilvană, care nu pōte se ndeplinēscă în total nici misiunea sa indicată prin statute; ci se for-

măm și alte Societăți pentru diverse scopuri. Faca-și tot ȃnsul datoria, fie-care pe terenul seu, și ne vom uimi de progresul dobândit!

Ar fi o neglijință mare, un testimoniu de sărăcie a aprețuirii, o lipsă de consciința vitalității noastre: de cumva noi, vedēnd acest imponent material de civilizațiune, ce ni se arētă din popor, cum se ivesce mina de aur în adâncul munților, l'amū necunōsce, nu l'amū esplotată, nu l'amū scōte la lumină și nu i-amū arētă calea pe care se pōtă face ocolul pământului...

Însē, iētă că în loc de a ve scrie despre ȃnsași colecțiunea de industrie țerănescă din această esposițiune, alunecai se fac un articol de fond. Singura mea scusă pōte se fie numai considerațiunea, că prin emiteria acestor idei dōră am făcut mai mare serviciu cauzei, decât decă aș fi înșirāt din catalogul ce-mi stă la dispozițiune un pomelnic de nume ale esponentelor.

Căci sânt multe ele, și prē frumoșe lucrurile ce au spus. Nu scim ce se admirām mai mult? Gustul, invențiunea, forma, arangiarea sēu esecutarea?

Pânzării se recomandă prin trainicie. Țeseturile de cânepă, de in, de lână și de bumbac ni presintă vărghi și figuri variate, colori compuse cu gust. În aceste arniciul și mētasa au un rol mare. Colorile sânt: roșu, galben și vĕnēt. Acest ram e represintat prin o mulțime de ștergare, fețe de perini, lepedee, mărāmi, serviete, stoffe pentru haine, fețe de mēsă, învĕlitōre de pat etc. În aste escelară cele dela Reșinari, Seliște, Sad, Șomșud, Vaida-rece, Odorheiu, Poiana, Bistrița, Marmația, părțile Beiusului, Boița, Satulung etc.

Iile și cămășile bărbătesci sânt și mai frumoșe. Aici țeranca română își desvōltă tot talentul seu. O iie sēu cămașă din aceste pōte fi spusă ori unde. Cele mai drăgălașe sânt dela Zlatna, Țințari, Vistea inf., Seliște, Făgăraș, Apoldul romănesc, Orlat, Gura-Riului, Racovița, Brașov, Reheu etc.

Cătrincēle și fotele, dimpreună cu opregele emulēză cu obiectele amintite tocmai acuma. În aceste se află variațiunea cea mai mare, căci nici una nu sēmĕnă cu cealaltă; în fie-care sat, în fie-care casă alt gust. Din cele multe iētă localitățile de unde se trāmiseră prē frumoșe: Lipōva, Belinț, Paclișa, Bistrița, Vestem, Teuș, Apoldul-de-sus, Seliște, Resinari etc.

Covōrele asemene ocupară cu multă onore locul lor în esposiție. Dar aceste le amintirām în nr. penultim. Spațiul ne sileșce, ca și despre celelalte obiecte se vorbim numai în trecāt.

Vom însēmna dară numai, că această grupă mai conține: porturi complete: din Bănat, dela Reșinari, Brașov, Năsēud, Hațeg, Sibiu; bete, brāne și cingi; strae și țole; materii de vestminte de iernă, imitații de postavuri engleze; țundre, sumanuri, pĕlĕrii de paie, propodelnice, desagi, etc.

Cu durere părăsim această grupă, care ne face impresiunea cea mai adâncă și mai plină de mândrie în tōtă esposiția; însă datoria de raportori ne chiamă în altă parte a salei, ca și de acolo se ve schițām cel puțin câteva suveniruri.

IV.

Asilul Elena Dōmna.

Amū đis mai sus în considerațiunile noastre generale, cumcă școlă bună este gagțul viitorului nostru, și cumcă progresul ce l'a făcut școlă și carele se manifestă prin această esposiție, este unul din cele ce pot se facă impresiunea cea mai bună.

Decă voiesce cineva se cunōscă starea culturală a unui popor, arteriele vitalității, n'are de cât se studieze școlēle aceluia. Aceste i vorbesc și-i profesesc totul. Comparând progresul ce s'a făcut pe astă cale dela esposiția dela Brașov până la această, trebuie se constatām

cu bucurie, cumcă este mare; de unde se vede cumcă poporul nostru nu este un popor al degenerării și al peririi, ci este un popor plin de viață, un popor al progresului și al viitorului.

Și când venim a ne declară mulțumiți cu esoposia ce a reprezentat școlă, nu voim a înțelege cumcă nu s'ar fi putut face și mai mult, pentru că pe multe școle ce le cunoșcem bune le-amă vădut lipsind cu totul dela esoposie.

Dar să lăsăm generalitățile la o parte și să intrăm în specialități! Vom luă școlă de școlă și aci ne vom da nisuița a ne da o judecată cât se pôte de obiectivă, firesce fără de a avé pretensiunea de a-ne obtrude judecata noastră și altora.

După impresiunile ce ni-au făcut, dintre toate institutele și școlele câte au fost reprezentate la această esoposie, parte prin lucrări de ale elevilor, parte prin espunere de requisite și aparate de instrucțiune, cel d'ântai loc il ocupă „Asilul Elena Dómna“ din București, carele a făcut și asta-dată onóre României și carele prin bunele și practicele sale întocmiri pôte servi de model pentru ori ce institut de această natură.

Al doile loc după a noastră parere il ocupă gimnasiul superior românesc din Năsăud, al treilea loc școlă practică de lângă seminarul Andreian din Sibiu. Mai departe vine comitetul administrator cu școlele sale granițaresci din fostul reg. I și în urmă școlele de fete din Brașov, din Năsăud, Reșinar, Orlat, Vaidarece ș. a.

Să ne ocupăm dară mai întâiu de esoposiunea Asilului Elena Dómna!

Însă înainte d'a intra în despărțământul ei, va fi interesant pentru publicul nostru cetitor de dincoci de Carpați să preitem niște noțiuni despre organizarea acestui institut, noțiuni pe cari a binevoit a ni-le împărțâși una din profesorele sale, domnișora Elena Aleandrescu.

Acest institut se împarte în patru secțiuni: I. Școlă primară (curs inferior) patru clase. II. Școlă normală (curs superior) șese clase. III. Școlă profesională (lucru de mână) trei clase. În classa I-ie profesională se confecționează flori artificiale. În classa II-a elevele lucrăză rufăria (lengeria), costume naționale și tot felul de lucrări fine. În classa III-a elevele învătă croitoria de dame. IV. Școlă de pictură unde elevele învătă desemnul cu creion, oleiu și aquarele.

Elevele, cari au terminat cu succes clasele primare, fiind menite a deveni învățătore, trec în clasele normale, ier acele, cari au mai multă disoposiune la lucru de mână de cât la carte, trec la școlă profesională, unde urmază un curs secundar.

După terminarea cursului normal, elevele de classa VI (classa cea mai naintată) depun un concurs în oral și scris, în urma căruia primesc un certificat de absolvirea cursului superior și o diplomă pentru concurs de maturitate.

Parte din absolventele aceste rămân un an ca pedagoge la Asil, parte, cari au un talent deosebit la desemn, trec ca eleve la școlă de pictură, ier parte concureză pentru a ocupă loc de învățătore.

Cât pentru absolventele școlii profesionale, după ce primesc certificat de curs secundar și diplomă de lucru, devin învățătore de sate seî de lucru de mână.

Cursurile în clasele primare și profesionale se predau de învățătore (absolvente ale Asilului) ier în clasele normale de profesori speciali, sub controlul directorului de studiu.

Administrațiunea internă a Asilului este încredințată unui consiliu de 5 persoane sub președința directorului Asilului, compus din intendant, administrătore, di-

rectorea școlii profesionale, sub-directorea Asilului și directorea școlii primare.

Numărul elevelor din acest institut este de 260.

Precum se vede din această schițare, institutul Asilului Elena Dómna este organizat conform cerințelor învățământului modern, și la noi Români de sigur ocu pă locul prim în sfera sa.

Numai un institut astfel organizat s'a putut înfăcișă la esoposia din Sibiu într'un mod atât de demn de imitat ca model. Esoposia lui ca o oglindă fidelă ni-a presintat tot organismul seu, din început și până la culme.

Aici am vădut cum elevele intrate în institut fac pasul prim în cultivarea lor, cum se desvöltă și cum ajung la ținta perfecțiunii. Tote aceste ni se arătă prin esemple, prin lucrări de ale elevelor, aședate după olaltă, clasă lângă clasa. Ântaiu vin lucrurile de mână, ciorapii, urmază cusuturile mai ușore, apoi cele mai artificioșe, brodăriile cu arniciu, cămeșile marivale, mărâmile cusute cu mētasă, cravatele de boranjic, (de cari amă vădut prē frumoșe pe piramidă), florile artificioșe (aședate și aceste pe piramidă), și altele.

De altă parte ni se presintă modeluri de inaintare în scrisore și desemn, probleme aritmetice, de istorie naturală, compuneri în limba română, caligrafie, geografie, botanică, desemnuri de pe buste și de pe original.

Ietă și câteva tablouri în oleiu. Cele mai multe și mai frumoșe de dșora Emilia Popescu, care a espus: Un bētrân ședend, O fetiță țerancă, Un cimpoier, Țerancă cu struguri, Grupă de dropie, Țerancă cu un snop de grâu, Cap de bētrân etc. toate după natură. Dșora Zamfira Hasnaș asemenea are vr'o două tablouri reușite; așă: Lămâi și portocale, Fragi, Usturoiu porumb și cēpă; de dșora Măria Radianu vedem: Cap de fetiță, Fragi și cireșe, Buchet de flori etc.; ier profesorul lor, dl I. Hința e represintat prin tabloul de care vorbirăm în nr. 65 al foii noastre.

Sunt espuse și câteva acvarele. Cele mai multe de dșora Ecaterina Lungeanu, care a espus: Interiorul mănăstirii Brebul, O țerancă lângă isvor, Mănăstirea dintr'un lemn, Un vas cu flori agățat; O coronă de edera, rose și tulpine; Un coș cu struguri și mere, Borcan cu scaeti etc.; dșora Elena Hristodor ni presintă: Biserica Stavropoleos, Vederea mănăstirei Bistrița, Un țeran descărcând fēn etc.; dșora Zamfira Hasnaș are două: Mănăstirea Bolănesci, și Cărcima din satul Brebu; dșora Emilia Popoviciu una: O grupă de țigani; dșora Ecaterina Popescu mai multe: Grupă de rose, Turnul Colții, Biserica Batiștea etc.; dșora Ecaterina Constantinescu: Fântâna lui Manole; dșora Măria Badian: Un țerg, Un coș cu mere, Turnul mănăstirei Brebul; profesorul Hința are și dsa un acvarel: Mănăstirea Brebu.

Tote aceste numai le semnalarăm, căci spațiul de astă-dată ne lipsesce spre a le analisă. Scopul nostru a fost numai d'a arătă, că ce se învătă în institutul Asilul Elena din București, care se află sub patronagiul Maj. Sale Regina Elisabeta.

V.

Gimnasiul superior românesc din Năsăud.

Îndată când intri în despărțământul pentru literatură și școlă, se vede din depărțare o tablă cusută pe pāretele drept, pe care stă scris cu litere mari: „Gimnasiul superior românesc din Năsăud“. Ne-am uitat la drepta și la stânga, de aici dōră vom vedē și pe celelalte sorori, pe celelalte 4 gimnasie ce mai avem; însă pe aceste le-am găsit absente. Gimnasiul din Năsăud a fost unic ca atare reprezentat.

Pe la anul 1862, când a fost esoposiția dela Brașov, acest gimnasiu nici nu esistă, ier la esoposiția de acuma avu frumosa menire se represente școla noastră secundară în un mod demn ce a trebuit se mulțumescă pe ori ce om de specialitate, în un mod care ar fi făcut onore la ori care institut gimnasial. Nu voim se facem amintire la acest loc de tôte acele complimente ce le-am audit aducându-se acestui tiner institut de cătră visitatori pricepuți, ômeni competenți ce esaminau cu deamanentul obiectele espuse, nu voim se aducem laudă, căci s'a laudat el pe sine prin cele espuse. Noi voim a face o mică dare de sémă despre cele espuse, luând în considerare părerea unor ômeni de specialitate ce aū binevoit a ne da ajutorul lor la formarea apretărilor noastre.

Îndată la drépta dela mēsa unde este esoposiția cu opuri literarie se află espuse obiectele acestui gimnasiu. Mai întâi aflăm pe mēsă două voluminose cărți legate frumos în format mare, ce pörtă pe păretele de asupra următorea inscripțiune cu litere aurie: „Școlarii dela gimnasiul sup. românesc din Năsēud“. Deschidēnd aceste cărți, aflăm adeverata titulă pe pag. primă: „Plante recoltate de școlarii dela gimnasiul din Năsēud sub conducerea profesorului de sciințele naturale“.

Resfoind mai departe, aflăm îndată la început cuprinsul pentru fie-care volum, adecă ordinul, numirea specială lătinescă, numirea românescă și numele școlariului care a recoltat. Fie-care volum conține 220 plante, la olaltă 440, recoltate din ținutul Năsēudului. La fie-care plantă este scrisă de desupt numirea lătinescă (numirea tehnică), numirea românescă și la o parte numele și clasa școlariului respectiv. Adunarea numirilor de plante din gura poporului merită tötă lauda, și ar fi de dorit se se afle mulți imitatori, căci sânt un mare tesaur.

Tôte plântele sânt culese întregi adecă așa precum se culeg pentru herbarii sciințifice, sânt bine uscate, determinate și bine lipite pe hărtie albă format mare cu petele de hărtie în cele 3 colori românesci. Cu un cuvēt aceste colecțiuni ar face cinste la ori ce Herbar pentru ômeni de specialitate.

La stânga dela această colecțiune botanică se află altă colecțiune. De asupra acesteia se află o tablă cu următorea inscripțiune: „Modele din Cristalografia și Stereometria lucrate de școlarii dela gimn. din Năsēud“. Amū esaminat mai de apröpe aceste modeluri lucrate din hărtie grosă și amū aflat cumcă 25 modeluri aparțin Cristalografiei, ier 20 modeluri și 1 rociu aparțin Stereometriei. Tôte sânt lucrate după regulele prescise. O impresiune bună fac colorile cantelor sēt a dungilor cari compun tricolorul românesc. Fie-care model este aședat în un stativ de sirmă întepenită în un pod de lemn colorit negru. Fie-care model este numerotat și aședat în poziția prescisă de regulele cristalografice. Pe podul de lemn este scrisă numirea obiectului, formula cristalografică și numele școlariului ce l'a lucrat. 7 modeluri aparțin tipului cubic sēt tesimal, 4 typ. tetragonal, 6 typ. hexagonal, 4 typ. rhombic, 2 typ. monoclinic și 2 typ. trielinic. Modelurile din Stereometrie aparțin pyramidelor trigonale, tetragonale, hexagonale, trunchiate, prismelor trigonale, tetragonale, conului, conului trunchiat, cilindrului, cilindrului secționat, apoi figurilor stereometrice regulate, și un rociu al Dodecaedrului pentagonal.

Lângă această colecțiune de a stânga se află 5 bucăți de arme de bronz aflate la Rebrışora, legate pe o scândură și espuse de cabinetul natural, apoi o lădiță aședată plecat pentru mai ușora vedere, deasupra căreia se află o tablă cu următorea inscripțiune: „Cabinetul natural, minerale și petri geognostice din ținutul Năsēudului adunate de profes. de sciințele naturale“.

Noi amū esaminat mai deapöpe această colecțiune, pe cât am putut. Întregă colecțiunea este numai din 48 bucăți minerale, mineraiuri, petri geognostice, însē tôte sânt determinate și proveđute cu etichete. Fie-care mineral are locul seu și de desupt numirea. Amū vēđut frumose mineraiuri (stufe) din minele dela Rodna din cari se estrage plumb și puțin argint, pyrituri, pētră de fer (Magnetit) förte prodigiöse în fer, un soi de quarz comun și pământ de porcelan (Caolin) de o calitate förte bună, cari ne dau testimoniu cumcă aci ar avē frumos viitor o fabrică de sticlă și de porcelan. Mai departe amū aflat aci cărbuni de pământ, argil plastic, calcit sēt pētră de var, mai multe specii de stânci plutonice pr. Trachyt, Rhyolit de o calitate bună, în urmă șisturi cristaline, tufuri calcare și gres carpatin. Acēsta colecțiune este în soiul ei unica în tötă esoposiția bine arangiată și determinată, ceea ce ușurează mult pe cei ce se interesază și de astfel de obiecte, căci nu aū trebuința se se informeze din catalog, carele pe lângă aceea că a apărut numai târđiu, este plin de greșeli.

Sântem informați cumcă adunătorul acestei colecțiuni se ocupă de mai mulți ani cu studiul geologiei, al geognosiei și al botanicei din ținutul Năsēudului și credem că cu rezultatele sale va înavuți literatura noastră sciințifică förte sëracuță pe acest teren. Acest bărbat e dl dr. A. P. Alexi, unul din inteligenții profesori ai acestui gimnasiu, căruia în mare parte i aparține meritul, că gimnasiul din Năsēud s'a putut înfașă cu atâta demnitate la acēsta esoposiție, și care a binevoit a ne da și nouē cele mai multe indicări la compunerea acestei schițe.

În urmă ajungem la grupa ultimă, a desemnurilor de școlari, espuse în 5 voluminose fascicule. Aceste sânt ordinate sistematice astfel încât se pöte constată cu ușurință progresul făcut din an în an, un progres laudabil ce rar se pöte află la un institut gimnasial nu numai la Români, dar și la alte nēmuri. Dēcă aceste desemnuri erau espuse la esoposiția universală din Viena dela 1873, sântem de convingerea că și aci ar fi ocupat locul prim între tôte gimnasiele participante.

Mai amintesc de un frumos tablou espus tot de acest gimnasiu, lucrat de prof. de desemn, ce stă rađimat de părete și carele este un proiect pentru flamura gimnasiului. Este o idee förte nimerit esprimată în acest tablou, simbolul de alianță între deul Marte și deița Minerva, atāt de semnificativ pentru trecutul prezentul și viitorul acelu ținut. Poporul acestui ținut a servit în trecut la altarul lui Marte cu arma, astăzi servece la al Minervei cu sciința și arta, cu școla. Precum sântem informați, idea acestei flamure este a damelor din Năsēud, cari voiau a face acest frumos spendagiu tinerului institut, și cari aū și adunat frumose parale spre acest scop. Daună că nu aū putut realisă acēsta frumösă idee, ce ar fi decorat și esoposiția noastră, din causă că desemnul l'aū primit pré târđiu.

Din tôte aceste se vede cumcă gimn. Năsēudean se bucură de o bună organizație, de o conducere din ômeni de specialitate, bărbai plini de zel și devotați pentru înaintarea acelu institut în sciințe și arte. Ne pare rēu, căci sântem lipsiți de ocasiunea de a putē estinde acēsta a noastră părere și asupra celorlalte școle primare dela Năsēud pe cari le cunosceam de bune, dar pe cari astă-dată le-aū întrecut școlele grănițaresci din reg. I, după cum vom vedē altă-dată.

Iosif Vulcanu.

Archiducesa Maria Valeria.

Abiă a trecut de trei-spre-dece ani. Și iētă diarele deja publică scirea, că regele Bavariei voiesce s'o

ieie de soție. Se pôte, căci în familiile domnitore logodirea de multe ori se face încă în lăgănu.

Până la cununie însă, de cumva aceea în adevăr se va face, tot o sē mai trecă încă timp îndelungat. Pân'atunci juna archiducesă, care abia ce a ăis adio păpușelor sale, se va desvoltă, devenind tot mai frumôsă, întocmai ca mama-sa pe timpul când fu mirêsă.

Ea sēmēnă atât de mult mamei sale pe care o și jubesce din tot sufletul. I. H.

C e e n o u ?

Închiderea espozițiunii se făcu mercuri în 14 l. c. după mieđăđi la 6 ore. Președintele dl Parteniu Cosma, încungiurat de membrii comitetului executiv, fiind de față un public frumos, rosti un discurs scurt, în care ăise că espozițiunea a fost pentru comitet și pentru esponenti, de o potrivă neesperți în asemenea trebi, un lucru fôrte riscat, un lucru greu; ca început însă putem fi mândri de el, căci putem constată un considerabil rezultat moral; regretă însă, că, afară de espozițiunea vitelor, n'a fost cu puțință d'a se publică premiarea nainte de închiderea espozițiunii; comitetul totuși va sci află modul, ca publicarea premiilor sē se facă cu solenitatea recerută și cât mai curēnd sē devină cunoscută tuturor.

Regina Elisabeta a Ungariei, conform programei, avea sē sosescă vineri la 16 septembrie, din Schönbrunn la Gödöllő, unde vênătorele aũ sē se 'ncepă în curēnd. Maj. Sa avea sē fie însoțită cu asta ocaziune de frate-seu, principele Ludovic de Bavaria și de soția acestuia. În același timp trebui sē sosescă acolo și regele, venind dela manevrele de pe la Miskolcz, dimpreună cu toți archiducii și principii aflători acolo. Regele va remănē la Gödöllő până la 23 septembrie, apoi va merge în castelul din Buda, unde va da audiențe.

Sciri personale. *Principesa Iosefina Hohenzollern*, mama regelui Carol al României, a trecut luni noptea pe la Oradea-mare la Sinaia. — *Principele Milan* a trecut la începutul săptămănei prin Ungaria, rentorcēndu-se la Belgrad, dimpreună cu soția sa și fiul seu. — *Ioan Makart*, renumitul pictor din Viena, încântă la Mehadia de costumele romănesci, terminându-și cura, s'a dus la București sē le studieze. — *Rds. D. Teodor Kővárr*, prepositul capitulului din Oradea-mare, terminându-și cura la Marienbad, s'a dus de-a dreptul la espozițiunea din Sibiu, de unde s'a rentors acasă. — *Dr. Tischler*, profesor la universitatea din Königsberg, a călătorit în Transilvania pentru visitarea mușeelor de acolo.

Hymen. *Dl George Bogdanu*, notar cercual în Prilipeț, cercul Bozoviciu, comitatul Caraș-Severin, în 4 septembrie ș-a încredințat de soție pe dșora Emma Bojinca, fiica dlui comisar de siguranță Nicolae Bojinca din Oravița.

Serbătore română în Satu-mare. Dumineca trecută, la 11 l. c., frații noștri din comitatul Satu-mare aũ avut o ăi de serbătore. Atunci s'a sântit adeca cu mare solenitate biserica din Borhid. Actul solemn s'a sēvērșit de cătră Rds. D. archidiacon al părților Sătmărene, George Marchiș, asistat de vr'o două-ăeci de preoți. După liturgie inteligința sătmărena, prin dl avocat Alesandru Ferent din Satu-mare, a predat parocului local, dlui Ioan Selagțanu un album frumos. Urmă un prănđ la care luară parte vr'o 300 de ănși, și dl profesor Lucaci rosti un toast ascultat cu plăcere. Petrecerea se încheiă prin joc.

Din Hațeg ni se scrie, că inteligința română de acolo a fost convocată ăilele trecute la o consultare pentru înființarea unei casine romăne. Însē în lunga

epistolă plină de frase nu ni se împărtășesce terminul acelei consvatuiri.

Din Oravița primim scirea, că produțiunea festivă a reuniunii romăne de cântări și musică, dată la 4 l. c. cu ocaziunea consacării flămurei reuniunii, a reeșit bine. Cele două reuniuni, română și germână, aũ emulat pentru succes. Dșora Ana Stepan a cântat frumos solo de alt în corul miest „Innul noptii“. Mare efect a făcut și „Candidatul Linte“, compozițiunea musicală mai mare a dlui C. G. Porumbescu.

Despre moda de tōmnă se scrie din Paris, că are sē aducă niște schimbări suprinđătore. Pân'acuma s'a întrebuintat multă stofă pentru toalete, de acum înainte cu atât mai bogată are sē fie garnisirea. Pentru aceșta se întrebuinteză mai cu sēmă „peluche și calier“ (peluche vargat gradat,) apoi „peluche fou rreau“, și nasturi frumoși și țoțori.

Frumōsa poesie din nr. presinte o reproducem cu multă plăcere din ăiariul „Armonia“ din Tergoviște, căci cuprinde o adevărată idee poetică în o formă simplă.

Judele de Mărisel, în Transilvania, eră cunoscut ca un om fôrte bogat și cinstit, încât avea porecla de „regele munților“. Însē dēnsul avea și dușmani destui, căci, precum se vorbiă, eră ușurar mare. Acesti dușmani se convorbiră, și într'una din sērile trecute, vr'o șese-ăeci de ănși înarmați îl atacară, tocmai când dēnsul ședea la mēsă, cinând cu adjunctul notarial din Gilău. **Curăgios ce eră**, el se puse în luptă cu ei, însă aceia mai mulți îl dripiră la pământ, dându-i niște lovituri strașnice în cap, încât își perdū simțirile. Atunci hoții siliră pe femeia judei sē deschidă cassa wertheimiană; ea, mai mōrtă, o deschise. În cassă erau două-ăeci de mii de fl. și o mulțime de contracte. Hoții luară banii, arseră contractele, ma siliră și pe bietul adjunct notarial sē le deie cei 27 fl. ce-i avea, apoi se depărtară, fără ca cineva din sat sē fi cutezat a-i urmări. Faptul s'a arētat pretorului din Gilău, și prin acesta tribunalului din Cluș. Investițiunea se 'ncepū. Pe unii din hoți se cunoscu portul din Albac.

Instrucțiunea secundară în România. La finele acestei luni vor apăre într'o broșură raporturile tuturor comisiunilor însărcinate a asistă la esamenele de finele anului școlar trecut. Broșura, scrie „Românul“, va conține la fine și o notă statistică, de mare însemnătate, asupra situațiunii învățământului secundar, populațiunea școlilor secundare, numărul profesorilor și al profesorelor, cheltuielile ce le face statul cu instrucțiunea secundară precum și cu materialul.

Necrolōge. *Simeon Tanco*, preot și vice-protopop onorar în Sân-George lângă Năsēud, a murit în 27 august, în etate de 59 ani; repausatul a fost un preot brav, care a făcut și jertfit mult pentru biserică și școlă, și a lăsat o fundațiune de 10,000 fl. pentru ajutorarea tinerimei studiōse. — *Demetriu Ratiu de Nadlac*, fost senator la magistratul din Turda și proprietar acolo, a încetat din vieță la 4 septembrie în etate de 71 ani, lăsând în doliu pe soția sa Maria n. Olah, pe fiicele sale Nina maritată Cămpeanu, pe Ida maritată Ludovic Csato avocat archidieceșan în Blaș și pe Victoria maritată Ioan Mészáros avocat în Turda.

Sciri scurte. *Dl Teodor Oncea* s'a ales notar cercual în B.-Lazuri comitatul Biharea. — *La tribuna-lele din Budapesta* se pertracteză în săptămăna acēșta 54 de procese divorțiale, dintre cari 24 sânt intentate de bărbați în contra muierilor, iēr celelalte de muieri. — *Lnița ferată* de pe valea Someșului (Apahida-Deș) se deschise în 15 a l. c. cu mare solenitate. — *În Budapesta*, din garderōba casei magnaților, s'a furat paliul unui episcop, lăsat de proprietar acolo pe timpul ferielor.

Sciri din România. *Congresul studentilor universitari* se va ține la 18—21 septembrie st. n. în Pitesci; se va face și o excursiune la Curtea-de-Argeș. — *Mitropolitul-primat* a sosit la București din călătoria sa făcută în străinătate, la gară a fost întâmpinat de dl C. A. Rosetti. — *Statua lui Heliade*, după o dispoziție luată de curând în București, se va așeza în grădina botanică, în fața Academiei. — *Ministrul de resboiu* prepară un proiect de lege asupra reorganizării cavaleriei. — *La Sinaia* este așteptată A. S. R. princessa Iosefina de Hohenzollern, mama augustului suveran al României; pentru a depune respectele lor dinaintea veneratei oșpete, mai multe familii din societatea înaltă au ramas încă câteva zile la Sinaia. — *Directia scenei teatrului national* din București s'a încredințat ierăși artistului Pascaly, repetițiunile s'au și început. — *Trefectul Constantiei*, dl Remus Opranu, și-a dat zilele aceste demisiunea; viitorul prefect al Constanței, precum cetim în „Alegătorul“, are să fie dl M. Poenaru sêu dl Ciocărlanu, prefectul Vlascei. — *Dl Tissot*, ambasadorul Franciei la Constantinopole, se află în București, unde a tras la otelul Brofft. — *Casa de economii* a Societății „Prevederea“ din București, prin prospera fructificare a fondurilor sale crescând averea socială, își zidesce un edificiu pentru sediul Societății în strada Dómnei; prima pètră de fundațiune s'a pus în 28 aug. st. v. de cătră domnii administratori în prezența mai multor societari. — *Din Iasi* se scrie „Poștei“, că arama cu care a fost acoperită catedrala mitropoliei, a disparut; această aramă se redică la cantitatea de 2000 și mai bine de ocale; mulți își dau diverse opiniuni asupra disparițiunii. Unii dic că s'ar fi topit de căldură, alții că ar fi fost rósă de șoreci etc. — „Românul“ la 12/24 septembrie va fi de 25 ani; cu acea ocașiune aderinții dlui C. A. Rosetti vor da un banchet, la care se vor invita, între alții, toți cei ce au colaborat la „Românul“, și vor predă dlui Rosetti un biurou cu bustul de marmură al dsale. — *Ministrul instructiunii publice* a adresat o circulară directorilor școlilor normale, prin care regulază portul costumului national de cătră elevii acelor școle. — *Descoperirile archeologice* în județul Buzeu sânt abundante; astfel, precum ni spune „Bin. Publ.“, după ce la Călnau s'au găsit resturile a patru elefanți antidiluviani, acum la Pânétău s'a dat peste resturile prețioase ale unui asemenea animal. — *Imprumutul orasiului București*, în sumă de 15 milioane lei, se va întrebuintă, precum aflăm din „Românul“, pentru espropriări, canalizarea stradelor, rectificarea Dimboviței și alimentarea cu apă. — *S'a spendiurat* actorul I. Romanescu la gara Găesci; cauzele ce au împins pe nefericitul artist român la acest act de desperare, sânt necunoscute.

Sciri străine. *Garfield* a fost transportat din Washington la reședința sa din Louzbranck, fără a fi suferit de drum; el se află încă tot în pericol. — *Vegezzi Ruscalla*, ilustrul filo-român italian, carele în presa patriei sale susține cu atâta căldură cauza română, la 4 septembrie a îndeplinit anul al 83-le al etății sale. — *Grecia* se va tăia în două prin un canal; autoritățile și omenii de specialitate, s'a dus în 2 sept. la Corint, pentru a determină locul unde să se începă facerea canalului. — *Tinerul Alesandru Docan*, unicul fiu al dlui Ion Docan din România, sosind la Paris sub numele de Etienne Felix și luând calitatea de jurnalist, s'a încercat să se sinucidă la „Hôtel Continental“; el a fost transportat la spitalul Carității; rana e gravă. — *Rusii* voiesc se facă la primăveră mai multe linii ferate prin Besarabia. — *Principele Milan* va călători de curând la St. Petersburg; acesta călătorie a sa, pre-

cum se dice, e în legatură cu proclamarea Serbiei de regat. — *In Peterhof* mai adăunădi, când țarul se întorcea acasă într'o calésă deschisă, un om străbătând p'între mulțime voia să se apropie de calea lui; mulțimea, cugetând că voiesce a comite atentat în contra țarului, l'au prins și l'a omorit cu cuțite și cu petri; nici nu se scie cine a fost. — *In Washington* s'a descoperit o conjurațiune, al cărei scop este uciderea lui Guiteau (atentatorul ce a împușcat asupra lui Garfield) decă tribunalul nu l'ar condamnă la mörte. — *Ministrul de resboiu al Franciei* va trãmite în zilele aceste o nouă oște de 10,000 soldați în Africa, unde tulburările Arabilor încă nu s'au liniscit. — *In Hamburg* la 8 sept. st. n. avu loc desvëlirea statuei lui Lessing în prezența unui public numeros și însufletit. — *Orasiul Roma* va redică un mausoleu în onorea poetului dramatic italian, Petru Cossa, repausat în zilele trecute. — *Din Berlin* se scrie diarelor franceze, că la casul când Ignatieff ar deveni ministru de externe al Rusiei, comitele Andrassy asemenea și-ar reocupă locul de ministru al esternelor în Viena. — *Sultanul* a respins petițiunea directorilor de teatru din Constantinopole, pentru ca în viitor și femeile să pötă cercetă teatru. — *Imperatul Rusiei*, precum se scrie, are de cuget a visită cât mai îngrabă Polonia, și cu ocașiunea acésta va petrece mai multe zile în Varșovia. — *In teatrul de curte din München* se va reprezentă acusi o tragedie de mai multe seri, găsită între scrisorile lui Frideric Rückert; e intitulată „Irod cel mare“. — *Congresul orientalistilor* s'a deschis în săptămâna trecută în Berlin prin vorbirea solemnă a profesorului Dilmann, în prezența mai multor celebriități literare din tôte părțile lumii, până chiar și din Indta, China și Japonia. — *Nenorocire mare* s'a întemplat de curând în Elveția, surupându-se delul Platten, care a îngropat mai tot satul Elen; mai bine de 150 de omeni au murit între ruine. — *In Constantinopole* au ars grajdurile împèrătesci, și cu asta ocașiune caii înspăimântați au călcat în picioru patru omeni și i-au omorit; între alte obiecte, a ars și un numer mare de căruțe. — „*Viétia lui Voltaire*“. Sub acest titlu a apărut în Boston un studiu literar în două tomuri, de scriitorul american, James Parton, care, precum mărturisesc mai mulți critici, între tôte biografiile lui Voltaire până ađi, e cea mai bună și mai completă. — *Congresul international al socialistilor* se va deschide la 23 octombrie în orașul Bern. — *In Tunis* francezii au ocupat sâmbăta trecută orașul Susa, fără nici o resistință din partea locuitorilor; guvernatorul și cetățenii mai de frunte au primit în mod amicabil pe franceși. — *Ocuparea Tesaliei* din partea grecilor — după scirile sosite din Atena — se esecută fără nici o piedecă. — *Revoluțiune militara* s'a escat în Cairo; mai multe mii de soldați au încungiurat castelul Chedivului, cerend constituțiune și demisionarea ministrilor de până acuma; împlinirea dorinței din urmă li s'a promis. — *La New-York* s'a prins nu de mult un individ cu numele Artur Merrit, carele în timp de patru luni s'a căsătorit de un-spre-dece ori, cu ajutorul unui complice al seu, ce jucă rolul de preot; el prindea în lațul lui tot copile avute, și storcea dela părinți bani cât de mulți. — *Garfield*, președintele statelor unite americane, s'a întărit, încât deja s'a sculat din pat și a putut să sedă câteva ore în fotel; în contra atentatorului seu s'a făcut atentat, înse n'a reeșit.

Proprietar, redactor răspundător și editor:

IOSIF VULCANU.